

Bog anmeldelse: De lærdes tyranni er en gang velskrevet paranoidt vrøvl

Udgivet 21/06/2017 — af Asser Amdisen

D en traditionelle måde at opfatte dansk politik på med en akse fra højre til venstre er ikke længere relevant, skriver Asser Amdisen i sin anmeldelse af Kaare Dybvads nye bog, "De lærdes tyranni", som han kalder for en del af en populistisk strøm i den globale politiske udvikling, som intet godt bringer med sig. Bogen er et forsøg på at fastholde synet på det politiske Danmark i en forståelsesramme, som intet har at gøre med virkeligheden, og er derudover et partsindlæg i Socialdemokratiets interne kamp om, hvilken politisk linje der skal føres.

Da POV Internationals redaktører spurgte, om det ikke var noget for mig at anmelde Kaare Dybvad Beks nyeste bog om "De lærdes tyranni", gætter jeg på, at grunden var, at de vidste, at jeg ville hade bogen. Selvfølgelig.

For Kaare Dybvad var med bogen "Udkantsmyten" med til at levere ammunitionen til tilsviningen af København og københavnere, som jeg har [skrevet om tidligere på POV under overskriften #provinsklynk](#), og desuden er jeg alt, hvad Kaare Dybvad hader:

En venstreorienteret akademiker med bopæl i København og med job i en non-profit organisation, som arbejder med uddannelse. Jeg er skurken i Dybvads verden – og han i min, så det var ikke svært at regne ud, hvordan den anmeldelse ville falde ud.

“

V el er det ikke på niveau med Holocaustbenægtelse og ideen om, at det var amerikanerne selv, som stod bag 9/11, men det er som nævnt både paranoidt og forvrøvlet

Er der noget jeg afskyr, er det imidlertid anmeldere, som bruger en ny bog til udelukkende at ride deres egen kæpheste. Selvfølgelig skal den slags rides, men med måde.

☰ Menu

mindre grad bogen selv og i højere grad dens placering og rolle i det moderne politiske Danmark.

Derfor vil denne anmeldelse have tre afsnit.

I første afsnit lader jeg Dybvads bog tale – hvad er det for en bog, hvad vil den og lykkes den med sit forehavende? Det **andet afsnit** er en kritik af Dybvads underliggende ide. Det kan man skrive op og ned af stolper om, hvilket også er blevet gjort i den øvrige presse siden bogens udgivelse, så det vil jeg ikke bruge så meget energi på.

Det tredje og sidste afsnit er en tolkning. Det er en tolkning af, hvad bogen egentlig handler om, hvem den egentlig er skrevet om og hvilken stemme i dannelse af fremtidens Danmark, den egentlig præsenterer.

“

Denne bog bør læses til skræk og advarsel ...
som et billede på, hvad den ægte trussel mod
det danske demokrati er

Men lad mig overordnet slå fast at redaktørerne grundlæggende får deres ønske opfyldt. Det er min opfattelse, at denne bog i bedste fald er ligegyldigt vrøvl og i værste fald er farligt vrøvl. Bogen er en del af en populistisk strøm i den globale politiske udvikling, som intet godt bringer med sig.

Det er imidlertid ikke nogen dårlig bog, den er både velskrevet og let tilgængelig. Den gør, hvad den siger, den vil gøre og bør læses af alle, som bryder sig om vores fælles fremtid – ikke som inspiration eller som forbillede, men som et billede på, hvad den ægte trussel mod det danske demokrati er. Denne bog bør læses til skræk og advarsel.

Bogen

Dette er som sagt en velskrevet og overkommelig bog. Der er knap 200 siders tekst at gøre med som er pænt fordelt mellem eksempler, teoretiske overvejelser og holdningsprægede afsnit. Bogen er forsynet med fodnoter, hvilket giver den et akademisk præg. Det er dog lidt misvisende. Mange påstande dokumenteres ikke og noterne får dermed et fragmentarisk præg og er mest anvendelige som *suggestions for further reading*.

Det gør imidlertid ikke så meget, da bogen ikke forsøger at være akademisk. Det er en debatbog, hvor eksempler, andre bøger og forfatterens egen holdninger og erfaringer blandes. Forfatterens ståsted er klart beskrevet. Han er socialdemokratisk folketingsmedlem fra Vestsjælland og han skriver og argumenterer som sådan.

“

Her vil jeg blot konstatere, at det er helt
Trumpsk, når det lykkedes for cand.scient'en
med en fortid som ansat på et regionalt
offentligt vækstcenter og med en plads i
Folketinget, at opkaste sig selv til repræsentant for
det ægte og folkeligt uspolerede Danmark. Hvis der

☰ Menu

medlem af den

Sproget er flydende og nemt at forstå, selvom det til tider bliver patroniserende i tonen. Dybvads overordnede pointe er, at det danske samfund er et resultat af en alliance mellem intellektuelle og arbejderklasse. I lyset af ydre fjender – primært en kapitalistisk overklasse – har alliancen arbejdet sammen for at skabe gode forhold for den danske middelklasse. Det er Dybvads holdning, at dette er lykkedes og at Danmark indtil de seneste år har været et godt samfund, som vi kan være stolte af.

Dette gode samfund er imidlertid ved at blive ødelagt af "den kreative klasse". Dette begreb dækker over (ofte) akademikere typisk bosiddende i de store byer, der opfatter det kreative og skabende, som den vigtigste økonomiske og politiske *driver* i det moderne samfund. Disse har inden for de seneste 20-30 år formået at fordreje samfundet fra et grundlæggende produktionssamfund til et 'tænkesamfund.'

Den kreative klasse har gennem deres ønske om mere uddannelse, mere centralisering og flere økonomiske fordele til sig selv trukket samfundets ressourcer mod de store byer – og dybest set mod sig selv. Dybvad skriver angivelig sin bog, som en advarsel mod denne udvikling.

Bogen er velskrevet, velargumenteret, konsistent og den holder, hvad den lover.

Kritik

Når det er sagt, så er den imidlertid også en gang paranoidt vrøvl. Forestillingen om at der på Københavns brokvarterer findes en hemmelig elite, som i ly af reklamer for caffè latte sidder og lægger mørke planer for, hvordan de kan rage alle samfundets ressourcer til sig og samtidig gnægger over hvor meget de er i stand til at flå ud af provinsen, er en gang konspirationsteoretisk ævl.

Vel er det ikke på niveau med Holocaustbenægtelse og ideen om, at det var amerikanerne selv, som stod bag 9/11, men hovedtesen er som nævnt både paranoid og forvrøvlet.

Bogens gennemgående tema er, at der er et *dem*, som er den kreative akademiske klasse, som ødelægger alting og et *os*, som er de ægte naturlige og folkelige kræfter, som findes i provinsen. Her vil jeg blot konstatere, at det er helt Trumpsk, når det lykkedes for cand.scient'en med en fortid som ansat på et regionalt offentligt vækstcenter og med en plads i Folketinget, at opkaste sig selv til repræsentant for det ægte og folkeligt uspolerede Danmark.

Hvis der findes en kreativ klasse – så er Dybvad sgu da selv medlem af den.

Selvom Dybvad faktisk fanger en del af nutidens problemer som øget bureaukratisering, ringeagtelse af håndværksuddannelser, forhindringer for social mobilitet og problemerne med kommunalreformen mv., bliver hans analyse af problemerne værdiløs, fordi han aldrig giver sig tid til at analysere de komplekse forestillinger, som ligger bag, men udelukkende skyder skylden på den onde "kreative klasse".

Dermed skaber han en kunstig modsætning mellem det folkelige, gode og landlige Danmark i landsbyen og det akademiserede, onde og urbane Danmark i København, hvilket reelt ikke forklarer noget, men har et helt andet formål.

Det hele er dybest set en form for *scapegoating*, som kun vanskeligt klarer jøde-testen. At der findes politikere som Pia

☰ Menu

faktisk er mennesker rundt omkring i landet, som i ramme alvor tror på det.

Det er der imidlertid spildt rigtig trykssværite på – både i anmeldelserne af bogen og i de lidet begavede udflytningsplaner, som regeringen konstant spytter ud.

Tolkning

I de anmeldelser, der har været af bogen hidtil og – må jeg blankt indrømme – også af min egen første læsning af bogen er det irritationen over Dybvads forsøg på opkaste københavnske akademikere som syndebugke for kapitalisme og globalisering, som i første omgang fanger interessen. Efter lidt nærmere overvejelse er det dog ikke her bogens brugbarhed skal findes.

Det spændende ved bogen er i virkeligheden, hvad den kan fortælle os om spændingerne i det politiske *establishment*, som Kaare Dybvad er en del af og især, hvad den kan fortælle os om de interne konflikter i det socialdemokrati, som han repræsenterer. For at få det perspektiv frem må jeg desværre alligevel ride en af mine egen kæpheste og træde et skridt tilbage og se det hele lidt ovenfra.

Dybvad vil i sin bog gerne have, at den politiske kamp igen bliver mellem rød blok og blå blok, som er de udtryk han selv bruger. Han vil gerne have, at man igen har en rød blok, som vil skabe bedre forhold for middelklassen og de svageste og en blå blok, som vil skabe bedre forhold for de rigeste og for virksomhederne.

Han insisterer derfor på, at den traditionelle højre-venstre er den bedste måde at se den politiske virkelighed på. Det kan jeg godt forstå, da det passer med Dybvads verdensbillede, men det passer efter min mening dårligt med virkeligheden.

Politik har forandret sig meget over de sidste 100 år. Oprindeligt var det politiske organiseret omkring ideologier. Der var en række partier, som hver repræsenterede en gruppe i samfundet og en ideologi, som understøttede den gruppes interesser.

Venstre var landmændenes parti, som var liberale fordi frihandel og fravær af statslig indblanding var det, bønderne så som deres interesse. Socialdemokratiet var arbejderne parti og var socialliberale, fordi de mente, at arbejderne interesser blev bedst varetaget af en stærk stat, som kontrollerede en vækstfremkaldende markedsøkonomi.

Murens fald ændrede billedet

Allerede fra 1940'erne blev denne forståelse udfordret af en horde af økonomer, som efterhånden overtog kontrollen i de enkelte partier. Tydeligst var det i Socialdemokratiet, som i takt med at den klassiske arbejder forsvandt, lod økonomerne med Krag og Kampmann i spidsen tegne et nyt socialdemokrati, som på baggrund af den økonomiske videnskab gjorde, hvad der var bedst for den store danske middelklasse.

Så længe den kolde krig stod på og tydeliggjorde ideologiernes fremtrædende rolle, var det dog den klassiske partiforståelse med 'et parti – en ideologi', som var fremtrædende. Da muren brød sammen, ændrede det sig drastisk. På internationalt plan trak store personligheder som Clinton og Blair en ny politisk forståelse frem.

I denne forståelse var ideologierne døde. I stedet stod en økonomisk forståelse, som man vel kan kalde neo-liberal (mennesket motiveres af egeninteresse, god nationaløkonomi drives af øget udbud af arbejdskraft). Man kunne også kalde det konkurrencestatspolitik, hvor kampen om holdninger blev afløst af en kamp om, hvem der bedst kunne lede kampen om, at forbedre

☰ Menu

“

Dybvad er en socialdemokratisk udgave af disse nationale populistiske. En anden er Henrik Sass Larsen, som har en enorm betydning internt i socialdemokratiet, selvom hans arrogante personlighed og underholdende personlige vandel har holdt ham fra den formelle magt

---

Det første tydelige tegn på dette var det socialdemokratiske formandsopgør, hvor den ideologiske Auken erstattedes af konkurrencestatspragmatikeren Nystrup. I Venstre blev bevægelsen personliggjort af den liberale Fogh, som gennemgik en forandring til Fogh – velfærdsstatens forsvarer.

Også denne måde at forstå det politiske på kom dog hurtigt under pres. Det politiske var nu meget abstrakt og teoretisk og den reelle politiske debat blev i højere og højere grad et spørgsmål om personer. Helle Thorning blev valgt som socialdemokratisk formand med et slogan om, at hun kunne slå Anders Fogh – hvorfor hun skulle gøre det var mindre interessant.

Det teknokratiske og personfikserede skabte dog modstand.

Omkring et budskab bygget på angsten for de fremmede, angsten for det komplicerede, angsten for det nye, angste for det internationale dukkede en ny populistisk nationalisme op, som var i stand til at udfordre konkurrencestatspragmatikerne.

Tydeligst er det naturligvis med Pia Kjærsgaards kamp – og succes – med at gøre Dansk Folkeparti stuerent, men de nationale populistiske findes – om end i meget forskellig udstrækning – i alle partier.

I Dybvads Socialdemokrati er dette ekstremt tydeligt. Da ideologen Auken faldt var det fordi Nystrup og Lykketoft havde set vejen til magten i en mere pragmatisk tilgang. Dette var ud fra et strategisk synspunkt klogt. De fik magten, og til og med Helle Thorning var dette den dominerende måde, at tænke på i Socialdemokratiet. Men partiet har altid haft deres nationale populistiske. De blev for alvor tydelige, da en række socialdemokratiske vestegnsmestere begyndte at udtrykke angst for indvandring.

Konkurrencestatspragmatikerne på begge sider af den traditionelle midte forsøgte med forskellige strategier at komme populisterne til livs. Nystrup forsøgte en krigerisk vej, hvor han forsøgte at skamme dem ud, hvilket ikke kan siges at være en succes. Fogh gav dem i stedet symbolske indrømmelser. Han strammede udlændingepolitikken, hånedes smagsdommerne, og gav DF et årligt bidrag til Fregatten Jylland. Til gengæld fik han opbakning til sin administration af Danmarks konkurrenceevne.

Heller ikke denne strategi havde den store succes og selvom strategien med de symbolske indrømmelser er blevet videreført af både Thorning og Løkke, buldrer de nationale populistiske stadig frem.

☰ Menu

ålgruppen for denne bog er derfor i mindre grad de brede lag – og i højere grad de socialdemokrater, som på niveau med Dybvad deltager i den socialdemokratiske magtkamp om, hvilket parti S skal være

Dybvad er en socialdemokratisk udgave af disse nationale populister. En anden er Henrik Sass Larsen, som har en enorm betydning internt i socialdemokratiet, selvom hans arrogante personlighed og underholdende personlige vandel har holdt ham fra den formelle magt. Dybvad og Sass Larsen står for en linje, hvor socialdemokratiet trækkes mod Dansk Folkeparti.

Der lægges afstand til utopisterne til venstre, mens flygtninge, indvandrere og EU angribes. Socialdemokratiet fremstilles som partiet for dem, som står op om morgenen og smører madpakke (for det gør akademikere åbenbart ikke).

Målgruppen er socialdemokrater

Denne fløj er i øjeblikket i kamp med andre strømninger. Den væsentligste er konkurrencestatspragmatikerne, som artikuleret af især Mogens Lykketoft fortsat forsvarede Nyrop og Thornings linje. Det er mod dem Dybvads bog egentligt er rettet. Især Noa Reddington, hvis skarpe pen og hjerne er både akademisk og indflydelsesrig i partiet, og tidligere finansminister Bjarne Corydon får drøje hug i bogen som medlemmer af "den kreative klasse".

Bogen må tolkes som et indspark i denne debat. En bog, som reflekterer over de sociologer der var drivende for ungdomsoprøret, som refererer til Brandes og Aakjær og som – om end med en eklatant fejlslæbning – lader Grundtvig få både første og sidste ord, en sådan bog er ikke skrevet til det folk, som Dybvad taler om. Den taler om det folkelige, men henter sine eksempler og referencer i litteratur som stort set er så ufolkelig som muligt.

Målgruppen for denne bog er derfor i mindre grad de brede lag – og i højere grad de socialdemokrater, som på niveau med Dybvad deltager i den socialdemokratiske magtkamp om, hvilket parti S skal være. Interessant er det om Jeremy Corbyns tilbagevenden til en mere **ideologisk forståelse af politik** og deraf følgende succes kan inspirere og ændre på balancerne internt i partiet, hvor det unægtelig ser ud til, at Mette Frederiksen er midt i en forvandling.

“

Dybvad er ikke imod magten – han repræsenterer magten, som den ser ud i dag.

Denne ligner Foghs og hun kan uden meget yderligere arbejde snart fuldende transformationen fra ideologiske Mette til den konkurrencestatstænkende beskæftigelsesminister Mette og frem til den nationalpopulistiske Mette, som i øjeblikket bejler til Dansk Folkeparti.

Denne forvandling gør Dybvads selviscenesættelse, som de svages forsvarende endnu mere interessant, da alt tyder på at udflytninger, reformer af uddannelsessystemet og endda Danmarks næste statsminister arbejder i hans retning. Dybvad er ikke imod magten – han repræsenterer magten, som den ser ud i dag.

☰ Menu

plan påvirker den måde vi tænker om politik.

Der går en lige linje fra Trump, Putin og Le Pen til Dybvad, Sass Larsen og Mette Frederiksen, men også i alle andre væsentlige partier finder man fløje, som kæmper om, hvorvidt partierne skal forfægte en ideologi, være de bedste administratorer, eller skal gå efter den laveste fællesnævner i en populistisk bestræbelse på at mobilisere "folket".

Angsten for terror, statslige udflytninger, flygtninge, politikerpensioner, hårde straffe er kun eksempler på populistiske temaer og forargelsespunkter, som har brugere på begge sider af den fordelingspolitiske midte.

Fra Enhedslisten til Dansk Folkeparti kan meget intern magtkamp forstås på den måde, og gennem bøger som Dybvads kan vi måske få en adgang til at forstå den bevægelse, som truer med at flå vores demokrati i stykker og reducere vores fællesskab til en kamp om, hvem der er dem, og hvem der er os.

Så læs bogen men gør det med hjernen slået til og den kritiske sans lysvågen, hvilket i øvrigt altid er en god ide, når man læser politiske tekster – og dermed også når man læser denne anmeldelse.

De lærdes tyranni af Kaare Dybvad Bek, Peoples Press. Vejl. pris 199.95 kr.

Topfoto: Bogens omslag og forfatter. Peoples Press og Folketingets pressefoto

Kan du lide POV formatet, så skulle du tage at [klikke her og like vores Facebook-side](#). Her får du også alle links til vores nye artikler. Del os gerne med andre. Du kan også tegne et abonnement til 20 kr. om måneden via PayPal under 'Hold POV.International i live' eller via din netbank. Vores kontonummer er: 3409 12107307. Du kan også donere til hele POV.International via MobilePay på 40 12 19 68. Vi udkommer uden annoncer og modtager ikke mediestøtte.

Asser Amdisen

Historiefortæller | Website

Asser Amdisen (f. 1972) er historiker, forfatter, højskolemand, direktør og generelt højtråbende. Født på Als, opvokset på Tåsinge, uddannet i København og med karrierestop i Odense, Bellinge, Randers, Aabenraa og Ryslinge og Sandager. Hans verden er bygget på Kierkegaard, Marx og Frankl og opfatter kritisk tilgang til magten som demokratiets egentlige fundering, så han er altid klar til et godt slagsmål. Som historiker har han udgivet bøger om bl.a. Struensee og senest "En ualmindelig og kortfattet Danmarkshistorie", som underholdende fortæller hele Danmarks historie på 256 sider. Som museumsmand har han været ansat hos kongehuset, på Frederiksborg Slot, på Gammel Estrup og en del andre steder. I 2005 lod han sig lokke ind på chefkontoret på Aabenraa Museum og bidrog i den forbindelse i Danmarkshistoriens største museumsfusion ved dannelsen af Museum Sønderjylland i 2006. I 2009-2011 var han højskoleforstander i Ryslinge og har både før og efter lavet utallige korte kurser på en lang række danske højskoler. I dagtimerne er han direktør for fonden bag skoleskibet Georg Stage, men skriver bøger, holder foredrag, fungerer som konsulent og bestyrelsesmedlem - samt meget andet - ved siden af.

Menu

TAGS: ASSER AMDISEN DE LÆRDES TYRANNI

DEN KREATIVE KLASSE KAARE DYBVAD BEK POLITIK

SOCIALDEMOKRATIET

ANBEFALET TIL DIG

Kommentar:
Hvem vil spille
(hof)nar i Venstre
– er der en?**Båltale: HEX THE**
HOAX – Forheks
blændværket**Hvad ligger bag**
Christiansborgs
berøringsangst
overfor
tobaksregulering?

F Ø L G O S

Synes godt om

Del

44 tusind personer
synes godt om dette.
[Opret en profil](#) for at
se, hvad dine venner
synes godt om.

Follow @pointofviewint

H O L D P O V I N T E R N A T I O N A L I L I V E

POV er en uafhængig platform for kritik, debat og oplysning. Vi modtager ikke mediestøtte, bruger ikke reklamer og har ikke nogen betalingsmur.

Alle artikler på POV er gratis tilgængelige ud fra en overbevisning om behovet for kvalitet, videndeling og perspektivering i en tid præget af fake news og jagten på klik. Det vil vi gerne levere til alle POV's læsere – også dem, der ikke har mulighed for at betale.

Hvis du nyder at læse os, kan du støtte ved at blive medlem, støtte os med et enkelt beløb eller støtte den enkelte skribent via deres info-bokse.

Sådan kan du støtte os:**MobilePay**

40 12 19 68

Bankoverførsel

Reg. nr. 3409 Kontonr. 12107307

PayPal

Herunder kan du melde dig ind hos os via Paypal, så dit månedlige støttebeløb bliver trukket automatisk. Det kan vi endnu ikke med MobilePay.

Donations-niveau

Glad bruger : 20.00 DKK pr. måned ▼

Abonner

Q U I C K P O V

27/06/2017

Suck it up, Buttercups

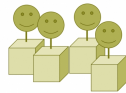
Menu

POV'S Dansk vestindien-kalender
– juni-august 2017

21/06/2017

Lise Nørgaard tager fejl

20/06/2017

Kommentar: Del fortællingen om din by

19/06/2017

Personprofiler og typer – er det på tide at gøre noget andet?

N P R O V E R S K R I F T E R

- Tesla For The Masses To Arrive Friday
- Test Your Fake News Judgement: Play This Game
- Want To Teach Your Kids Self-Control? Ask A Cameroonian Farmer
- Without Medical Support, DIY Detox Often Fails
- Americans Say Civility Has Worsened Under Trump; Trust In Institutions Down

B B C O V E R S K R I F T E R

- Naomi Klein details three reasons why a Trump presidency was inevitable
- Qatar is given a further 48 hours to meet Gulf demands
- Vagina surgery 'sought by girls as young as nine'
- John Terry: Aston Villa owner announces signing of ex-England captain
- Portuguese president speaks out over stolen weapons arsenal

◀ FOREGÅENDE

En liggende fødselsdagshilsen til kansler Helmut Kohl fra sir John Major

NÆSTE ▶

Kejser på kant med kejserdømmet

S E N E S T E I N D L Æ G F R A

Debat: Et forsvar for familielægen

"Som borger og patient ønsker jeg at komme med et forsvar for

Kom til koncert på Hjertescenen – ny dansk musik og poesi hele sommeren

Hjertescenen i Valby er et nyt, lille eksperimenterende musiksted. Det er blevet

Barndommen i de gode – og knap så gode? – gamle dage